

Предавање: Хегелово одређење лепог

Марица Рајковић

Хегелово одређење лепог потребно је размотрити преко три мисаоне линије: једна је његов однос према Канту, друга је одређење лепог у ужем смислу, а трећа се тиче односа између лепог и уметности. Такву структуру имаће и ово предавање.

Надовезујући се у почетку на Кантову мисао и супротстављајући се Хердеру и Лесингу, Шилер конципира специфично тумачење уметности, које ће битно утицати на Хегелову естетику. И поред снажног утицаја када је у питању разумевање уметности, Шилер конципира метафизику лепог са којом Хегел не може да се сложи, него настоји да сачини свеобухватно одређење функције уметности у *човековој повести*.

Са друге стране, Хегелово тумачење уметности, на које је утицао Шилер, проширено је и Шелинговим доприносом, према којем је уметност потребно одредити и кроз улогу коју има у модерној држави, а не само за образовање појединца. Дакле, поред Шилеровог појма уметности као васпитног феномена и Шелинговог разматрања уметности као онтолошке, али и друштвено-политичке категорије, Хегел успоставља и повесно-критичку перспективу у њеном разматрању, стварајући први систематски конципиран поглед на њен појам.

Хегел истиче да Винкелману треба одати признање за то што је у области уметности уочио нови начин посматрања и нови *орган* за дух, иако сматра да његова теорија није имала *већег утицаја на теорију уметности* и на научно сазнање о њој. Винкелман, дакле, није никакав Волф, нити Баумгартен и будући да одбацује схоластички метод, не треба га подвргавати неадекватним критеријумима схоластичке традиције. Бајсер сматра да су Шилер, Хердер, Вилхелм фон Хумболт, Фридрих Шлегел и млади Хегел *Винкелманова деца*. Са друге стране, одређени аутори сматрају да је пут до Хегелове естетике *отворио* Лајбниц (на пример, Грлић тврди да: "Хегел представља завршетак епохе естетике која је инаугурирана Лајбницом") омогућивши да оно појединачно и конкретно буду филозофски препознати и спроведени као принципи.